

در ایران، در جهان

جشن سالگرد استقلال تاجیکستان

و سیموزیوم سهم ایرانیان در رشد تمدن بشری (۱۸ تا ۲۳ شهریور)

جلسه انجمن صبح روز پنجشنبه ادامه یافت. در این جلسه مهمانان مختلف از کشورهای افغانستان، پاکستان، اروپا، ایالات متحده آمریکا و ایران سخنرانی کردند. بعدازظهر پنجشنبه انجمن کار خود را در دو بخش اقتصادی و فرهنگی دنبال کرد. در نشست بخش فرهنگی که در تالار وحدت انجام گرفت و گردانندگان آن اعضای شورای اتحادیه نویسندگان تاجیکستان بودند چند سخنرانی انجام شد. یکی از سخنرانان ایرانی در سخنرانی خود پیشنهاد کرد که بهتر است انجمن فعالیتهای خود را به سطح مسلمانان جهان گسترش دهد. پس از او سخنرانی از کشور انگلستان به موضوع برخی از سخنرانیها اعتراض کرد و درخواست کرد که بهتر است موضوع سخنرانیها درباره تمدن ایرانی باشد. همین امر موجب اعتراض چند نفر از هیئت ایرانی شد. برنامه‌های روز جمعه با بازدید از بزرگترین کتابخانه دوشنبه یعنی کتابخانه ابوالقاسم فردوسی آغاز شد. در این کتابخانه بیش از سه میلیون کتاب وجود دارد. پس از آن مهمانان به اداره قاضیات (اداره امور دینی) هدایت شدند و در مراسم نماز جمعه شرکت کردند. پذیرایی در دره ورزاب که در ناحیه کوهستانی پامیر قرار دارد صورت گرفت و پس از آن مهمانان از چند موزه از جمله موزه میرزاتورسون زاده بازدید کردند. بنا بر آنچه در برنامه پیش‌بینی شده بود قرار بود در روزهای شنبه و یکشنبه مهمانان در سه گروه مختلف به شهرهای تاریخی سمرقند، بخارا، و خجند بروند. دو شهر سمرقند و بخارا در جمهوری ازبکستان واقع اند. این جمهوری اعلام کرد که از پذیرش مهمانان معذور است لذا سفر به سمرقند و بخارا انجام نشد. روز شنبه مهمانان به بازدید یکی از نقاط تاریخی اطراف دوشنبه به نام «حصار» رفتند و روزیکشنبه دسته‌ای از مهمانان عازم خجند شدند. خجند شهری است باستانی با قریب دویست هزار نفر جمعیت و مرکز ولایت لنین آباد است. استقبال از مهمانان در این شهر بسیار با شکوه بود، هر کجا پای گذاشتند خجندیان با رقص و پایکوبی به استقبال آنان شتافتند و مهر بانیها کردند. بازدید از شهر و اطراف آن طی دو روز انجام گرفت. در روز دوم در محل کتابخانه

هواپیمای هیئت ایرانی پاسی از نیمه‌شب گذشته در فرودگاه دوشنبه به زمین نشست. خیل استقبال کنندگان تا نیمه‌شب در انتظار هیئت ایرانی مانده بودند اما به اصرار سفیر جمهوری اسلامی ایران از آنان خواسته شده بود فرودگاه را ترک کنند زیرا تاخیر بیش از ۹ ساعت بود و معلوم نبود هواپیما کی به زمین می‌نشیند. با وجود این هنوز بیش از صد نفر منتظر مانده بودند و با شاخه‌های گل از هیئت ایرانی استقبال کردند. برنامه‌های رسمی «انجمن بین‌المللی تجار و هموطنان خارجی» از روز چهارشنبه ۱۸ شهریور ماه ۱۳۷۱ آغاز شد. این روز اولین سالگرد استقلال جمهوری تاجیکستان است.

انجمن «پیوند» در تاجیکستان از مدتها قبل تصمیم گرفته بود جشن استقلال کشور خود را در کنار همزادان و همزبانان مقیم خارج از تاجیکستان برگزار کند. به همین سبب در این مراسم علاوه بر هیئت ایرانی هیتهایی از کشورهای افغانستان، پاکستان، ازبکستان و تاجیکان مقیم کشورهای اروپایی، آمریکایی، و عربستان سعودی نیز شرکت داشتند. برنامه‌ها با نثار تاج گل بر مجسمه رودکی و مقبره صدرالدین عینی آغاز شد. سپس مهمانان به هزاران تاجیک گرد آمده در میدان آزادی، بزرگترین میدان شهر، پیوستند. سبب اجتماع در این میدان پرده‌برداری از پیکره فردوسی بود که به جای پیکره لنین برپا شده است. فردوسی برای تاجیکان شاعر ملی است و شاهنامه از نظر ایشان سند هویت ملی تمام تاجیکان و فارسی‌زبانان جهان است. گرداندگی مراسم پرده‌برداری بر عهده لایق شیرعلی شاعر محبوب تاجیکستان بود و در طی مراسم چندین نفر شعر خواندند و سخنرانی کردند.

مراسم رسمی افتتاح انجمن و تجلیل از سالروز استقلال تاجیکستان بعدازظهر همان روز در کاخ با شکوه بارید با گزارش رئیس کمیته تدارکات انجمن، حبیب‌الله سیدمراذاده، آغاز شد و پس از او عسکراف کفیل ریاست جمهوری تاجیکستان سخنرانی کرد. پس از آن هنرمندان تاجیک حدود دو ساعت به مناسبت این روز فرخنده هنرنمایی کردند.

بزرگ شهر مراسم برپا شد که در آن چند سخنران و شاعر به ایراد سخنرانی و خواندن شعر پرداختند و پس از آن مهمانان به سه گروه علمی، هنری، و اقتصادی تقسیم شدند. در گروه علمی مهمانان با رئیس، معاونان، و رؤسای دانشکده‌های مختلف دانشگاه دولتی خجند آشنا شدند و درباره مسائل مورد علاقه خود را از جمله مبادله استاد و دانشجو و ارسال کتابهای علمی از ایران به دانشگاه خجند گفتگو کردند.

روز دوشنبه سمپوزیوم علمی با عنوان «سهم ایرانیان در رشد تمدن بشری» آغاز به کار کرد. مراسم از ساعت نهم صبح با سخنرانی نعمت‌الله یف رئیس آکادمی علوم تاجیکستان آغاز شد. سپس سخنرانانی از تاجیکستان و ایران (آقای عباس ملکی و آقای محمود بروجردی) به سخنرانی پرداختند. سخنرانهای علمی و تخصصی در بعدازظهر همان روز در سه بخش به شرح زیر انجام گرفت:

۱) بخش تاریخ، موسیقی، هنرهای نفیسه، معماری؛

۲) بخش فلسفه، علوم و ادیان؛

۳) بخش ادبیات، زبان و مسائل فولکلور.

سخنرانان ایرانی در بخشهای سه‌گانه عبارت بودند از دکتر عنایت‌الله رضا، ایرج گل‌سرخ، دکتر غلامرضا اعوانی، دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی، دکتر چنگیز پهلوان، دکتر نصرالله بروجردی، دکتر علی‌اشرف صادقی، دکتر علی رواقی، خانم دکتر کلیاسی و خانم شجاعی.

در روز سه‌شنبه علاوه بر ادامه سمپوزیوم علمی، مجمع عمومی بنیاد زبان فارسی- تاجیکی که بنیادی است مردمی تشکیل شد. تصمیمات مهمی که در این جلسه گرفته شد بدین قرار است: مجمع عمومی تصمیم گرفت که بنیاد، فعالیتهای خود را به سطح بین‌المللی برساند و بدین ترتیب نام آن به «بنیاد بین‌المللی زبان فارسی (تاجیکی)» تغییر یافت. رئیس، هیئت مدیره و اعضای مجمع عمومی انتخاب شدند که در میان آنان چند ایرانی نیز هستند. در این مجمع تصمیم گرفته شد که سومین سمینار «زبان فارسی، زبان علم» در اردیبهشت ماه ۱۳۷۲ در شهر دوشنبه برگزار شود.

بعدازظهر روز سه‌شنبه که آخرین روز سفر بود انجمن بین‌المللی تاجیکان و هموطنان خارجی کار خود را در تالار وحدت دنبال کرد. در این جلسه اساسنامه انجمن به تصویب شرکت کنندگان رسید و ۲۶ نفر به عنوان هیئت اجرایی انتخاب شدند. از ایران نیز پنج نفر (از جمله ناصر ایرانی، نصرالله بروجردی، و محمود بروجردی) در این هیئت عضویت دارند.

پس از ضیافت شامی که حکومت تاجیکستان به افتخار مهمانان تشکیل داده بود موافقتنامه مهمی بین آقای ملکی، معاون وزیر امور خارجه، به نمایندگی از ایران و وزیر امور خارجه تاجیکستان به امضای رسید که بر اساس آن اخذروادید بین دو کشور از میان برداشته شد و از این پس کارمندان سیاسی دولتی می‌توانند بدون نیاز به روادید به دو کشور سفر کنند و برای مسافران عادی در محل فرودگاههای دو کشور روادید صادر خواهد شد.

صبح روز چهارشنبه ۲۵ شهریور ماه هیئت ایرانی با خاطره‌ای خوش فرودگاه دوشنبه را به مقصد ایران ترک گفت.

ع. ک.

سمپوزیوم انتقال تکنولوژی و آموزش فنی و حرفه‌ای

به منظور آشنایی با تحولات بنیادی جهانی در حوزه علوم و تکنولوژی و با الهام از اهداف بنیادی توسعه صنعتی کشور، سمپوزیومی با عنوان «انتقال تکنولوژی و آموزش فنی و حرفه‌ای» در روزهای ۱۰ الی ۱۲ آبان ماه سال جاری در دانشگاه صنعتی شریف برگزار خواهد شد.

در این سمپوزیوم مسئله انتقال تکنولوژی در سطح جهانی و نیز مناسبات کشورهای صنعتی و غیرصنعتی در این زمینه، توسط کارشناسان و پژوهشگران و طراحان سیاستهای اقتصادی و صنعتی جمهوری اسلامی ایران، جمهوری فدرال آلمان و سازمان ملل متحد (یونسکو، برنامه عمران سازمان ملل) مورد بررسی قرار خواهد گرفت. همچنین پیشرفت صنایع و توسعه اقتصاد صنعتی در کشور آلمان به عنوان نمونه‌ای از یک کشور صنعتی توسعه یافته توسط اساتید شرکت کننده مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرد.

این سمپوزیوم با مشارکت «مجمع تخصصی شرکتهای آموزش فنی- سیستمهای آموزش فنی و حرفه‌ای جمهوری فدرال آلمان، بادن- ورتمبرگ» برگزار می‌شود و همزمان با آن، نمایشگاهی از پدیده‌های تکنولوژی پیشرفته آموزش فنی کشور فدرال آلمان جهت بازدید شرکت کنندگان در سالن جابر بن حیان دانشگاه صنعتی شریف برپا خواهد بود.

توسعه فعالیتهای سازمان اسناد ملی

رئیس سازمان اسناد ملی ایران اعلام کرد که در سال جاری صد میلیون دلار برای تهیه کتب و منابع علمی و خرید دستگاهها و مواد بازسازی و مرمت اسناد به مصرف خواهد رسید.

این سازمان در حال حاضر بیش از ۲۰۰ میلیون سند در اختیار دارد که عمر آنها بین ۳۰ تا ۱۵۰ سال است و غالب آنها به مسائل ناشی از شورشهای عشایری، قحطی، شخصیتها، احزاب و وقایع عمده مربوط می‌شوند و چون به نقاط مختلف تعلق دارند سازمان اسناد ملی ایران به دسته‌بندی آنها پرداخته و هر دسته را در یک منطقه متمرکز می‌کند. افتتاح «سازمان اسناد ملی منطقه غرب کشور» در همدان در اوایل شهریور نخستین گام در راه اجرای این سیاست است.

علاوه بر این سازمان اسناد ملی یک «طرح ضربتی برای شناسایی و جمع‌آوری اسناد با ارزش ملی در مراکز دولتی» تهیه کرده و با اجرای آن بالغ بر ۵۴۳ میلیون سند ۱۵ تا ۱۰۰ ساله را در بایگانیهای مختلف شناسایی کرده است.

رئیس سازمان اسناد ملی ایران همچنین اعلام کرد که همه اسناد، آثار و یادداشتهای خطی استاد محمدعلی جمالزاده به این سازمان واگذار شده است.

گلستان کتاب در پارکهای تهران

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری شهرداری تهران به منظور ارتقای سطح فرهنگ عمومی جامعه اقدام به ایجاد نمایشگاه و فروشگاه دائمی کتاب در پارکهای تهران کرده است.

در تهران، پارک از گردشگاههای عمده مردم به شمار می‌رود و

وزیر جدید فرهنگ و ارشاد اسلامی

به پیشنهاد آقای رئیس جمهوری و تصویب مجلس شورای اسلامی آقای دکتر علی لاریجانی به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منصوب شد.

دکتر علی لاریجانی که فارغ التحصیل دانشکده کامپیوتر و ریاضی دانشگاه صنعتی شریف و دارای دکترای فلسفه از دانشگاه تهران است، پیش از این در سمتهای مختلف در وزارتخانه‌ها و نهادهای انقلاب خدمت کرده است.

دکتر لاریجانی در سخنانی که به مناسبت برگزاری هفته دولت ایراد کرد، در مورد آینده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت که این وزارتخانه باید همچون گذشته درهای خود را بر روی افراد اندیشمند و صاحب نظر باز نگاهدارد تا بتواند همواره مکانی مناسب برای انجام فعالیتهای فرهنگی باشد.

رئیس جدید کتابخانه ملی

آقای هاشمی رفسنجانی، رئیس جمهوری اسلامی ایران، حجة الاسلام محمد خاتمی وزیر پیشین فرهنگ و ارشاد اسلامی را به ریاست کتابخانه ملی منصوب کرد.

در حکمی که به همین منظور صادر شده «سوابق خدمتی و تجربیات» آقای خاتمی مورد تأکید قرار گرفته است.

کنگره مولوی کرد

در روزهای نهم و دهم شهریور مراسمی برای بزرگداشت شاعر عارف کرد، سید عبدالرحیم تاجبوزی معروف به مولوی کرد، در شهر سقز برگزار شد.

در این مراسم بیش از دویست تن از سخنوران و نویسندگان صاحب نام شرکت کردند و چند تن از آنان درباره احوال و آثار تاجبوزی، ادبیات کردی، جایگاه زبان و ادبیات کردی در فرهنگ اسلام، زبان و ادب فارسی صحبت کردند.

دکتر علی لاریجانی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پیامی خطاب به کنگره گفت: عرفان اصیل اسلامی به عنوان شریف ترین و غنی ترین تجلی گرایش معنوی انسان، شهره و شناخته همگان اهل نظر است و عرفای بزرگ و بنام مسلمانان از بزرگترین مایه‌های مباحثات فرهنگ اسلامی به شمار می‌روند.

چند خبر دانشگاهی

● در جریان سفر نلسون ماندلا، رهبر سیاهپوستان مبارز آفریقای جنوبی به ایران، دانشگاه تهران اولین دکترای افتخاری خود را در رشته علوم سیاسی به وی داد.

در آیین نامه نحوه اعطای دکترای افتخاری که بتازگی تصویب و منتشر شده آمده است که دانشگاهها می‌توانند شخصیت‌های برجسته‌ای را که در رشته‌هایی از علوم، ادبیات، هنر، فرهنگ اسلامی و انسانی به مقام شامخی رسیده و یا خدمات ارزنده‌ای به عالم اسلام، جوامع بشری و فرهنگ و تمدن ایرانی به انجام رسانیده باشند برای دریافت درجه

می‌تواند مکان مناسبی برای فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی باشد. وجود غرفه توزیع کتاب یا کتابفروشی در پارک، افراد کتابخوان را از مراجعه به بازارهای کتاب (روبروی دانشگاه، ناصر خسرو، بازار...) بی‌نیاز می‌کند و سبب صرفه‌جویی در وقت آنان می‌گردد. هم اکنون ۱۰۰ غرفه کتابفروشی در پارکهای تهران وجود دارد.

شیمیدانان برجسته ایران

انجمن شیمی و مهندسی شیمی ایران آقای محمد امیری، بنیانگذار هنرستانهای صنایع شیمیایی دخترانه و پسرانه شیراز را به عنوان شیمیدان برجسته وزارت آموزش و پرورش انتخاب کرد و به وی جایزه داد. وی توانسته است ۱۳ نوع پلیمر مقاوم در برابر حرارت‌های بالا تا ۶۰۰ درجه بسازد.

مهندس امیری تا کنون چند کتاب در رشته‌های شیمی تجزیه، شیمی فیزیک، شیمی کلوئید و ترمودینامیک شیمی تألیف و ترجمه کرده است.

انجمن شیمی و مهندسی شیمی ایران همچنین آقای دکتر منصور طاهری انارکی را به عنوان شیمیدان برجسته سال ۱۳۷۱ انتخاب کرد. دکتر طاهری انارکی از ۱۳۴۸ در دانشگاه شیراز به تدریس مشغول شده و دانشکده مهندسی شیمی آن دانشگاه را بنیان گذاشته است. وی توانسته است تا کنون راه‌حلهای ساده‌ای برای مشکلات امروز جامعه مثلاً آلودگی هوا در شهرهای بزرگ و طراحی و ساخت فیلترهای کنترل‌کننده آلودگی بیابد.

امضای قرارداد همکاری علمی و آموزشی

یک قرارداد مشترک همکاری علمی و پژوهشی و آموزشی میان دانشگاه فردوسی مشهد و امپریال کالج لندن به امضا رسید.

بر اساس این قرارداد از پاییز امسال گروهی از مربیان شاغل در دانشگاه مشهد برای گذراندن دوره دکترای انگلیس می‌روند. اساس این قرارداد گسترش دوره دکترای ایران و انجام تحقیقات دانشجویان بالاتر از لیسانس در امپریال کالج است. دوره دکترای دانشجویان ایرانی زیر نظارت مشترک دو دانشگاه برگزار می‌شود.

قدردانی از خدمات وزیر ارشاد

در مجلس باشکوهی که با شرکت جمع کثیری از نویسندگان و هنرمندان کشور و مقامات عالی‌رتبه دولتی در تاریخ سوم مرداد ماه در تالار رودکی برپا شد از خدمات حجة الاسلام سیدمحمد خاتمی، وزیر پیشین فرهنگ و ارشاد اسلامی، تقدیر شد.

این مراسم پر شور که به مجالس رسمی تودیع با وزیران سابق کمتر شباهت داشت، نشانه قدردانی جامعه اهل علم و قلم و هنرمندان کشور نسبت به مردی بود که نزدیک به ده سال در شرایط دشوار کار برنامه‌ریزی و اجرای سیاستهای فرهنگی کشور را بر عهده داشته است. سخنرانان، که غالباً از شخصیت‌های سرشناس ادبی و هنری و سیاسی کشور بودند، در سخنان خود که از دل برمی‌خاست شخصیت و منش انسانی و اسلامی دکتر خاتمی، تسامح و سعه صدر او در تحمل آراء گوناگون و نقش او را در تدوین سیاستهای فرهنگی پس از انقلاب ستودند، و آرزو کردند که این شیوه مرضیه پس از او هم ادامه یابد.

دکترای افتخاری به وزارت فرهنگ و آموزش عالی پیشنهاد کنند.

- دانشگاه هوایی جمهوری اسلامی تا کنون ۹۰ درصد از فارغ التحصیلان رشته هوا-فضا را که به ایران مراجعت کرده‌اند، جذب کرده است. اولین گروه دانشجویان این دانشگاه امسال فارغ التحصیل می‌شوند.

- شورای گسترش دانشگاهها با ایجاد دوره دکتری برق در دانشگاه صنعتی اصفهان و دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) و تأسیس دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی در اصفهان موافقت کرد.

- در دومین اجلاس رؤسای دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور که در دانشگاه علوم پزشکی سنندج برگزار شد، اولویت‌های آموزشی برنامه دوم عمرانی تشریح گردید و اعلام شد که در بسیاری از بخش‌های جراحی فوق تخصصی از قبیل چشم پزشکی، قلب و پیوند کلیه به خودکفایی رسیده‌ایم و دیگر نیازی به اعزام بیمار به خارج از کشور در این رشته‌ها نیست.

فعالیت‌های فرهنگی در خارج از کشور

- در مسابقات بین‌المللی (المیاد) انفورماتیک که در پایتخت آلمان برگزار شد و هشت روز طول کشید چهار دانش‌آموز ایرانی دو مدال نقره و دو مدال برنز به دست آوردند.

- پنج دانش‌آموز ایرانی در سی و سومین المیاد ریاضی صاحب سه مدال نقره و دو مدال برنز شدند.

- آذر تکشی، کودک هنرمند ایرانی، در بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی هنر کودکان که در ژاپن برگزار شد مدال طلا و دیپلم افتخار آن را به خود اختصاص داد. در این نمایشگاه که ۲۹۴ هزار اثر از ۶۵ کشور شرکت داشتند، همچنین امین علی‌پور و فهیمه اصغری برنده مدال طلا شدند.

- کتاب *زاغک باهوش اثر فیروزه گل محمدی* برنده جایزه برنز مسابقه بین‌المللی "عزراچک کیتس" شد که به وسیله یونیسکف برگزار گردید.

- جایزه اول دومین نمایشگاه بین‌المللی عکاسی خلاق که در انگلیس برگزار شد به محسن راستانی تعلق گرفت.

- نمایشگاهی از نقاشیهای ناصر نورمحمدزاده در باکو، مرکز جمهوری آذربایجان، تشکیل شد. در آثار این نقاش طبیعت زیبایی آذربایجان شرقی انعکاسی عمیق دارد.

- در نمایشگاه بین‌المللی کتاب حراره (زمبابوه) ایران علاوه بر ارائه ۳۰۰ عنوان کتاب به زبانهای مختلف نمایشگاهی از آثار هنرمندان ایرانی ترتیب داد.

- جمهوری اسلامی ایران با ۱۵۰ عنوان کتاب در نمایشگاه بین‌المللی کتاب جاکارتا (اندونزی) شرکت کرد.

- نخستین نمایشگاه آثار خوشنویسی استادان و هنرمندان ایران به مدت ده روز در صنعا (پایتخت یمن) تشکیل شد.

- فیلم ۸ میلیتری «فصل شب» ساخته حسن صلحجو (همدان) در جشنواره یونیکا (ایتالیا) شرکت کرد.

- جایزه «یادبود فرانسواتروفو» که از جوایز معتبر سینمای جهان

است در جشنواره بین‌المللی فیلم جیفونی به عباس کیارستمی اهدا شد.

- فیلم «بدوک» اثر مجید مجیدی در جشنواره سینمایی کودکان و نوجوانان که در جیفونی (ایتالیا) برگزار شد به نمایش درآمد.

- فیلم «بدوک» و همچنین فیلم «نرگس» ساخته رخشان بنی‌اعتماد در شانزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم مونرآل شرکت کردند.

- در جشنواره بین‌المللی فیلمهای کودکان و نوجوانان که در مونیخ برگزار شد فیلمهای «مرغ و همسایه» و «چشمهای بابا» به نمایش درآمدند.

نشریه‌های تازه

در ماه‌های اخیر چند نشریه دیگر در عالم مطبوعات فارسی ظاهر شدند که از آن جمله است:

- *اخبار و گزارشهای علمی - پژوهشی*، نشریه خبرگزاری جمهوری اسلامی که هر پانزده روز یک بار منتشر می‌شود و «در برگیرنده اخبار، گزارشها و تحلیلهای خبرگزاریها و رادیوهای خارجی و خبرنگاران جمهوری اسلامی در داخل و خارج کشور در مورد آخرین مطالب در زمینه‌های مختلف علمی» است.

درواقع خبرگزاری جمهوری اسلامی که تا کنون عمدتاً اخبار روز و گزارشهای خبری علی‌الخصوص سیاسی را از طریق تلکسها و بولتن‌های تخصصی پخش می‌کرد، اکنون دامنه فعالیت خود را گسترش داده و «به منظور انعکاس اخبار و گزارشهای مربوط به آخرین یافته‌های تحقیقاتی و پژوهشی محققین و دانشمندان رشته‌های گوناگون علمی... اقدام به تهیه و انتشار نشریه حاضر» کرده است.

در چند شماره از این نشریه که تا کنون به دست ما رسیده جای عمده‌ای به اخبار پزشکی داده شده است. امید می‌رود که کار نشر آن ادامه یابد و زبان آن روزبروز آراسته‌تر و سختم‌تر گردد.

- *ایران فردا*، «نشریه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی»یی است که برای تقویت «مراقبه، محاسبه، بازنگری، تصحیح و تغییر» و نشان دادن حدود «اصلاحات و تغییرات بنیادی» و تعیین میزان «چرخشهای سیاسی - اقتصادی» و جلب عنایت به «هوشیاری» و برهیز از تفرقه در وحدت ملی منتشر شده است.

در سرمقاله شماره اول این نشریه آمده است که «هر شهر وند نظام جمهوری اسلامی که علاقه و تعهدی نسبت به بقا و رفاه کشور و ملتش دارد و دغدغهای جز حراست از ارزشهای معنوی توحید و اسلام و انقلاب در دل نمی‌پرورد و به امید اصلاح و بهبود امور حرفی می‌زند یا می‌نویسد انتظار و توصیه‌ای جز این نمی‌تواند داشت که مسوولین و ارباب تصمیم‌گیری کشور به هوش باشند که در هر چرخش در سیاستها اولین شرط پیشگیری از سقوط هوشیاری است.»

شماره اول *ایران فردا* حاوی چند مقاله تحلیلی درباره اوضاع سیاسی و اجتماعی و اقتصادی ایران و جهان است.

- *دستها و نقشها*، فصلنامه «سازمان صنایع دستی ایران» است که شماره اول آن (بهار ۱۳۷۱) در اواخر مرداد منتشر شد. این شماره دارای ۹۴ صفحه به فارسی و ۲۶ صفحه خلاصه مندرجات به انگلیسی است. نشریه همچنین دارای یک عنوان انگلیسی است که ترجمه آن به صورت «دستها و خلافت» درمی‌آید.

شماره اول دستها و نقشها حاوی مطالبی است درباره صنایع دستی و جایگاه آنها در وضعیت کنونی و آینده صنعت و تکنولوژی و اقتصاد و اجتماع و بازرگانی، و نیز تحقیقاتی درباره هنرهای دستی سنتی ایران مانند فرش و قلمکار و قلمزنی و سفال و کاشی...

در سرمقاله شماره اول این فصلنامه آمده است که «به روزگار ما بروز احساسات ناب و عواطف پیچیده و لطیف پرده رنگینی از تصاویر را با آمیختگی غربی در پیش ما نمایان ساخته است. با این حال هنوز بخش بزرگی از این آثار همچنان ناشناخته باقی مانده است. در ایران تنوع و گونه گونی این آثار که با عنوان هنرهای مردمی و صنایع دستی از آنها یاد می شود، چنان است که به حق می توان هر شاخه از آنها را موضوع پژوهشی طولانی و جداگانه قرار داد... و با مدد از چنین برداشت و تجربه... دست به تهیه و تدارک نشریه ای پیرامون (!) جنبه های گوناگون فرهنگی، هنری، اجتماعی و اقتصادی صنایع دستی زده ایم».

چاپ این نشریه بر روی کاغذ اعلا انجام گرفته است و تصویرهای آن بسیار خوب و گویاست. چاپ خلاصه مندرجات به انگلیسی، آن هم با تصویرهای دیگر بر سودمندی نشریه می افزاید، هر چند که بهای گران آن نشان می دهد که ظاهراً برای استفاده جماعت کتابخوان تهیه نشده است.

● **دفتر دانش، فصلنامه علمی و فرهنگی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی** است که شماره اول آن در شهریور ماه در ۱۱۲ صفحه منتشر شد.

انتشار این فصلنامه «گام کوچکی است برای بررسی مسائل عام و مبتلا به آموزش عالی کشور در حوزه ای گسترده تر از مباحث تخصصی» و لذا «موضوعات متنوع و متعددی را به تبع ماهیت و ابعاد متکثر دانشگاهها مدنظر دارد». قلمرو موضوعی این نشریه منحصر به یک یا چند رشته دانشگاهی نیست بلکه تمامی رشته ها - اعم از علوم انسانی، علوم پایه و فنی و مهندسی - را دربرمی گیرد.

شماره اول دفتر دانش حاوی بخشهای زیر است: گفت و شنود، رویدادهای دانش و دانشگاه، مقالات، نقد و معرفی کتاب، گزارشهای علمی و فرهنگی...

● **فرهنگ توسعه**، که شماره اول آن در شهریور انتشار یافت، توسعه را یک امر بیدیهی و اجتناب ناپذیر می داند و معتقد است که «فرآیندی پیچیده» است که «صورت فرهنگ به خود می گیرد، یعنی هم به امری فرهنگی بدل می گردد و هم بر زمینه های فرهنگی استوار می شود... اما در بعد از جنگ جهانی دوم به فرهنگ توجهی درخور نمی شد... و نسبت بسیاری از عناصر فرهنگی با توسعه مبهم است. فرهنگ توسعه با این اعتقاد و با تشخیص خلأ فرهنگی پا به میدان گذاشته است... و هدف کلی آن انتشار مباحثی در حوزه های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی توسعه است».

شماره اول این نشریه در ۶۴ صفحه شامل مقالاتی در باب جمعیت، نظم نوجوانی، نقد و معرفی کتاب، نیروی انسانی در توسعه اقتصادی، اسلام و توسعه و چهار صفحه خلاصه مندرجات به انگلیسی است.

● **گیلهوا**، «اولین مجله ای است که همه مطالب آن به نحوی در رابطه با گیلان است» و هدف از انتشار آن این است که «برای مردم خوب و مهربان شمال کاری کنیم تا فرهنگ ریشه دار و پویای بومیان بیش از

این خدشه نپذیرد» لذا «در خدمت فرهنگ بومی گیلان و مازندران است و آن را چون مدرسه ای جدید و نو بنیاد می انگارد».

گیلهوا که شماره اول آن در تیرماه در ۳۸ صفحه منتشر شد عمدتاً به زبان گیلک است که به خط فارسی چاپ شده است.

● **مجله مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز**، فصلنامه مرکز مطالعات آسیای مرکزی در دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی وزارت امور خارجه است، که شماره اول آن در تابستان امسال در ۳۴۶ صفحه منتشر شده است.

ماوراءالنهر، که روسها از نیمه قرن گذشته غرضمندانه نام آسیای میانه بر آن گذاشتند، برای ما ایرانیان هم آشناست و هم بیگانه. شناسست زیرا که تا اواسط عصر قاجار قسمت عمده آن جزء خاک ایران بوده است و میان ایران و آن سرزمین پیوندهای دیرین وجود دارد. بیگانه است از آن رو که سالیان دراز در دیواری آهنین محصور بوده و تماس با آن مقدور نبوده است. اینک که از برکت تحولات سالهای اخیر باب رفت و آمد گشوده شده است آگاهی ما از آن سرزمین ضرورت و فوریت دارد. باید «هویت مردمان آسیای مرکزی و قفقاز» بازیابی و شناسایی شود و مبادلات میان دو طرف توسعه یابد و علقه های کهن تقویت گردد، و مجله مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز دقیقاً به همین منظور پدید آمده است.

این نشریه از چهار بخش مجزا تشکیل می شود: مقالات و تحقیقات، گزارشها و خبرها، معرفی کتاب، گاه شمار؛ و نشریه ای است پرمحتوا و آموزنده و تقریباً بی نقص، جز اینکه قطع مخصوصی دارد که تا کنون کمتر مثل آن دیده شده است، قطعی با عرض ۱۰٫۵ و طول ۲۴ سانتیمتر که صورت و حالت «بروشور» به آن می دهد نه یک نشریه تحقیقی وزین.

● **هند**

انتشار يك كتاب موهن

انتشار كتاب اشتباهات بزرگ در تحقیقات تاریخی هند (Some *Blunders of Indian Historical Research*) که در سال ۱۹۹۰ در دهلی نو منتشر شده است، عکس العمل شدیدی در میان مسلمانان هند و رهبران ایشان پدید آورده و اعتراضهای بسیاری در پی داشته است که سفارت جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو بخشی از آنها را گرد آورده و در مجموعه ای به دو زبان فارسی و انگلیسی انتشار داده است.

پی. ان. اوک، نویسنده کتاب پس از اشاره به تاریخ شبه قاره، ایران باستان و خاورمیانه پیش از اسلام تمامی تمدنهایی را که در این مناطق پدید آمده منبعث و متأثر از فرهنگ هندو دانسته و مسلمانان را متهم به جعل تاریخ کرده است. به نوشته این شخص که متأسفانه ریاست هیئت تدوین تاریخ هند را هم بر عهده دارد، مسجد الاقصی پیش از ظهور اسلام معبد هندوان بوده و ۳۶۰۰ معبد دیگر هم در آن شهر وجود داشته است... خود نام مکه از واژه سانسکریت «ماکا» به معنای آتش مقدس قربانی گرفته شده است... و کلیه بناهای تاریخی در کشورهای اسلامی - از

دانشجویان هندی که در سال گذشته دوره زبان و ادبیات فارسی را گذرانده و به عنوان دانشجوی ممتاز شناخته شده بودند تشویق شدند و دکتر اسلام خان رئیس بخش فارسی دانشگاه جوایزی به آنان اهدا کرد.

● ترکمنستان

آموزش عربی و فارسی

آموزش زبانهای فارسی و عربی پس از هفتاد سال در جمهوری ترکمنستان از سر گرفته شد. کتابت با الفبای فارسی در سال ۱۳۰۷ هـ. ش در این سرزمین ممنوع شد و از رواج افتاد، و اکنون با از هم پاشیدن اتحاد جماهیر شوروی و وزیدن نسیم آزادی، مردم بار دیگر به یادگیری زبان و خط فارسی و عربی روی آورده‌اند. در استان لباب يك انستیتوی زبان برای این کار ایجاد شده است و معلمان پس از کارآموزی در آنجا به تعلیم زبان و خط فارسی و عربی در مدارس خواهند پرداخت.

● مراکش

عضویت در سازمان «یونسکو»ی اسلامی

در رباط اعلام شد که جمهوری اسلامی ایران به «سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی کشورهای اسلامی» پیوسته و در نتیجه شمار اعضای این سازمان به سی و نه عضو رسیده است. این سازمان در سال ۱۳۶۱ از سوی سازمان کنفرانس اسلامی پدید آمد و مقر آن در پایتخت مراکش قرار دارد. پیوستن ایران به این سازمان موجب تقویت و توسعه آن خواهد شد.

● آمریکا

فهرست ده ساله «امریکن-عرب افیرز»

فصلنامه امریکن - عرب افیرز (American - Arab Affairs) که زیر نظر جرج مک گاورن سناتور پیشین آمریکا و گروهی از محققان آمریکایی و عرب در واشنگتن چاپ می‌شود، پس از ده سال انتشار مداوم تغییر نام داده و از زمستان گذشته با عنوان میدل ایست پالیسی (Middle - East Policy) انتشار می‌یابد. به همین دلیل فهرست جامعی از مقالات، نظرات، اسناد و اخباری که در سی و هفت شماره گذشته فصلنامه چاپ شده است، فراهم آمده و انتشار یافته است.

هر شماره امریکن - عرب افیرز سابق (ومیدل ایست پالیسی کنونی) حاوی چهار بخش است: مقالات و تحقیقات، معرفی و نقد کتاب، اسناد، کتاب شناسی گزیده. این فصلنامه نشریه‌ای صرفاً سیاسی است که در آن عمدتاً به مسائل خاورمیانه پرداخته می‌شود و در مجموع کوششی است آگاهانه و به شیوه‌ای علمی برای نزدیک کردن اعراب به رژیم اشغالگری که به نام اسرائیل معروف است. مطالعه این فصلنامه برای سیاست‌پردازان و برنامه‌ریزان سیاست خارجی ضروری و سودمند است.

افغانستان گرفته تا الجزایر - متعلق به زمانهای قبل از اسلام است و مسلمانان فقط کتیبه‌های آنها را عوض کرده‌اند و به نام خودشان درآورده‌اند... همه آداب و مراسمی که به هنگام حج برگزار می‌شود از هند گرفته شده است... و از این قبیل ترهات که نادرستی و بی‌پایگی آنها برای هر انسان منصف درس خوانده‌ای اظهر من الشمس است.

● اتریش

فهرست کتابهای خطی اسلامی

فهرست سه هزار جلد کتاب خطی اسلامی موجود در کتابخانه ملی وین تهیه شده است و بزودی به چاپ می‌رسد. تدوین این فهرست که به همت رایزنی فرهنگی ایران در اتریش انجام گرفته است، این امکان را برای محققان به وجود می‌آورد تا از بخشی از گنجینه فرهنگی عالم اسلام به زبانهای فارسی، عربی و ترکی آگاه گردند.

کتابخانه ملی وین حاوی آثار نفیس و ذیقیمی است که در طول قرنهای از کشورهای مسلمان بخصوص ترکیه عثمانی و ایران دوره قاجار خارج شده است. در میان این آثار نسخه نفیسی از خمسه نظامی دیده می‌شود که کتابت آن در سال ۸۳۱ هـ. ق پایان یافته است. همچنین يك نسخه از شاهنامه فردوسی در آنجا یافت می‌شود که در ۱۰۱۴ هـ. ق در شیراز کتابت شده است.

● آمریکا

آمادگی همکاری با مراکز فرهنگی ایران

کتابخانه عمومی شهر نیویورک، که یکی از پنج کتابخانه بزرگ جهان است، آمادگی خود را برای همکاری با مراکز فرهنگی و آموزشی ایران اعلام کرد. علت این امر افزایش توجه مراجعان کتابخانه به مسائل ایران و انقلاب اسلامی است. این کتابخانه در حال حاضر دارای هفت هزار عنوان کتاب فارسی است که عمدتاً از ۱۳۵۷ به بعد خریداری شده‌اند. این کتابخانه همچنین دارای يك بخش خاورمیانه است که با دارا بودن ۲۰۰ هزار عنوان کتاب از فعالترین بخشهای کتابخانه به شمار می‌رود.

● هند

دانشجویان ممتاز زبان فارسی

دانشجویان ممتاز دوره زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه دهلی نو با دریافت جایزه مورد تشویق قرار گرفتند.

در مراسمی که در نیمه مرداد ماه با حضور مقامات سیاسی و فرهنگی ایرانی مقیم هند، و استادان ایرانی و هندی برگزار شد نه تن از

عمده داشته است، م. شالچوس نام دارد که روزنامه‌نگار، سیاح و شخصیتی اجتماعی است (۱۸۹۰ تا ۱۹۴۰م) و اثر عظیمی به نام مهمان چهل ملت به یادگار گذاشته است که يك جلد آن تماماً به توصیف تأثرات او از ایران اختصاص دارد. خاورشناس معروف دیگر لیتوانی که به ایران عنایت داشته است حاجی ثریا شایمال (۱۸۷۳ تا ۱۹۶۱) نام دارد که در سالهای ۱۹۲۸ تا ۱۹۶۱ دربارهٔ خاورزمین تحقیق می‌کرده و در ۱۹۳۴ کتابی به لهستانی به نام تصاویر شخصیت‌های مقدس اسلامی و نفوذ نقاشیهای کاتولیک در ایران و روابط لهستان و ایران از دوران شاه زیگمونت انتشار داده است. و بالأخره در سال گذشته خاورشناسان لیتوانی کتابی به نام اورینتاس-۱ منتشر کردند که اختصاص به تاریخ قدیم و جدید ایران و ادبیات آن دارد.

علاوه بر اینها باید دانست که غالب آثار کهن ادبیات فارسی و برخی از آثار دورهٔ معاصر از زبان روسی به زبان لیتوانی ترجمه شده است.

● آلمان

عدم موفقیت نویسندگان بزرگ و رونق «نبرد من»
آلمان دارای نویسندگان بزرگ و نامدار است، اما کمتر کسی از آنان در خارج از مرزهای کشور به شهرت و معروفیت جهانی می‌رسد و پاتریک سوسکیند که ترجمهٔ ۵/۵ میلیون نسخه از زمان او به نام عطر در خارج از آلمان به فروش رسیده است، يك مورد استثنایی است.

اما نکته‌ای که جالب می‌نماید رونق شگفتی آور کتاب نبرد من نوشتهٔ آدلف هیتلر، در کشورهای شرق اروپاست. این کتاب که به وسیلهٔ مؤسسه‌های انتشاراتی بی‌نام و نشان و به بهای بسیار ارزان منتشر می‌شود طرفدار فراوان دارد چنانکه در لهستان در يك روز بیست هزار نسخه از آن به فروش رفته است. در همین احوال مؤسسات و گروه‌های ضد نازی هم به فعالیت متقابل پرداخته‌اند. مثلاً مؤسسهٔ انتشاراتی یودیشر فرلاگ که در ۱۹۰۲ برای تبلیغ و تحکیم یهودیت بنیاد نهاده شده و در ۱۹۳۸ منحل گردیده بود و بیست سال بعد فعالیت خود را از سر گرفت، اخیراً با فروش ۵۱ درصد از سهام خود به مؤسسهٔ انتشاراتی زورکامپ برنامهٔ وسیعی برای تبلیغات تدارک دیده است.

● ژاپن

زبان فارسی و ایران‌شناسی

آموزش زبان فارسی در ژاپن بیش از نیم قرن سابقه دارد اما بخش مستقل زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه زبانهای خارجی اوزاکا در سال ۱۳۴۰ و در دانشگاه زبانهای خارجی توکیو در سال ۱۳۶۰ تأسیس شده است و هر دانشگاه در هر سال بیست دانشجوی ژاپنی برای دورهٔ لیسانس می‌پذیرد. دوره‌های فوق لیسانس زبان و ادبیات فارسی هم وجود دارد و دورهٔ دکترا در سال جاری در دانشگاه توکیو تأسیس شده و فعلاً يك دانشجو دارد.

دانشگاه دولتی و دانشگاه ملی دایتو بونکا (Daito Bunka) هم دارای بخشهای مستقل زبان و ادب فارسی هستند ولی زبان فارسی در

فصلنامهٔ «باستان‌شناسی اسلامی»

در سالهای اخیر تحقیقات باستان‌شناسی در کشورهای مسلمان و کشورهای که روزگاری در عالم اسلام قرار داشته‌اند، رونق گرفته است و هر روز گسترش می‌یابد، اما تا کنون نشریه‌ای وجود نداشته است تا از طریق آن حاصل این فعالیتها گرد آید و در دسترس علاقه‌مندان گذاشته شود. این خلأ گروهی از باستان‌شناسان و صاحب‌نظران اروپایی را وادار به انتشار فصلنامه‌ای کرده است که شمارهٔ اول آن در سال گذشته، در ۱۸۱ صفحه انتشار یافت.

این شماره حاوی مقالاتی است دربارهٔ: «مسجد الخمیس بحرین» که اولین سنگ بنای آن در عهد اموی گذاشته شده و ویرانه‌های آن بر جای است؛ «باستان‌شناسی عصر عباسی در اردن»؛ «يك دژ عهد اموی در شرق اندلس»؛ «يك رباط قرن چهارم اسلامی در اسپانیا»؛ «يك دژ اسلامی در شمال اسپانیا»؛ «حفاری کوی پیشه‌وران در بیانه»؛ «اشیای اسلامی يك مجموعهٔ خصوصی افغان».

از رهگذر این مقاله‌ها، که به زبانهای فرانسوی یا اسپانیایی و یا انگلیسی نوشته شده‌اند، اسرار تازه‌ای از سابقهٔ تمدن اسلامی به دست می‌آید.

● پاکستان

فعالیت‌های ادبی در بخش فارسی دانشگاه کراچی

فعالیت‌های ادبی بخش فارسی دانشگاه کراچی که به صورت جلسات سخنرانی و بزرگداشت از نیمهٔ دوم بهمن ۱۳۷۰ آغاز شده است، همچنان ادامه دارد و قرار است در این دوره هفت جلسه برگزار گردد. در سومین جلسه که در دهم تیر به ریاست پروفیسور دکتر ساجدالله تفهیمی رئیس بخش فارسی دانشگاه کراچی برگزار شد، دکتر علی محمد مؤذنی در موضوع «بررسی جهان بینی مولانا رومی و حافظ شیرازی» سخنرانی کرد.

● لیتوانی

وضع ایران‌شناسی

ایران‌شناسی در لیتوانی به دلیل آنکه این کشور سالیان دراز زیر سیطرهٔ شوروی و دنباله‌رو آن بوده است، سابقهٔ زیادی ندارد و تاکنون به صورت يك رشتهٔ مستقل شناخته نشده بوده بلکه جزئی از خاورشناسی به شمار می‌رفته است. به همین سبب تحقیق دربارهٔ ایران بسیار اندک است و حال آنکه یکی از برجسته‌ترین محققان زبان و ادب فارسی یعنی الکساندر خودزکو اهل لیتوانی بوده است. وی، که بخصوص به سبب تحقیقاتش دربارهٔ نغزیه معروف است، از ۱۲۴۶ تا ۱۲۵۷ هـ. ق (اواخر عصر فتحعلی‌شاه و نیمهٔ اول سلطنت محمدشاه) کارمند سفارت روسیه در تهران بوده است.

دیگر از مردم لیتوانی که در شناساندن ایران به کشور خود سهم

دانشگاههای واسدا، کی‌یو و توکای و چند دانشگاه دیگر به صورت درس جنبی و اختیاری تدریس می‌شود. علاوه بر اینها چند مؤسسه و انجمن علمی خصوصی و دولتی نیز به تحقیق دربارهٔ ایران و زبان فارسی می‌پردازند که مهمترین آنها انجمن مطالعات شرقی (مرکز مطالعات فرهنگی غرب آسیا) است.

تحقیق دربارهٔ ایران در ژاپن گرچه سابقهٔ قدیم ندارد اما بسیار توسعه یافته است. تاریخ ادبیات ایران از عصر اوستا تا پایان قرن نوزدهم میلادی، اثر ا. آراکی (A. Araki) چاپ ۱۹۲۲ ظاهراً قدیم‌ترین تحقیق به ژاپنی دربارهٔ ایران است. آراکی همچنین اول بار رباعیات خیام را به ژاپنی ترجمه و منتشر کرد. پس از او باید از ریچی گامو (Rieichi Gamou، ۱۹۰۱ تا ۱۹۷۷) یاد کرد که در امر تحقیق و تدریس و ترجمهٔ ادبیات فارسی در ژاپن بسیار کوشید و لذا بنیانگذار مطالعات ایرانی به حساب می‌آید. او علاوه بر تاریخ و فرهنگ ایران (۱۹۴۱) و مجموعهٔ آثار ادب فارسی (۱۹۶۴) ترجمه‌هایی از گلستان سعدی، غزلیات حافظ، و خلاصه‌هایی از گلستان، بوستان، مثنوی چاپ کرده است. البته ایزو سوا (Eizo Sowa) پیش از او در ۱۹۵۱ ترجمهٔ گلستان را ضمن کتابی به نام دیوان شرقی چاپ کرده بود.

اما پرکارترین و سرشناس‌ترین استاد و مترجم زبان و ادبیات فارسی در ژاپن تسونو کورویاناگی (Tsuneo Kuroyanagi) نام دارد که تا کنون ترجمهٔ متن کامل قابوسنامه، چهار مقالهٔ عروضی، گلستان، بوستان، دیوان حافظ، رباعیات خیام، هفت پیکر نظامی و خلاصه‌ای از شاهنامه را به ژاپنی برگردانده است. غالب ایران شناسان و فارسی دانان امروز ژاپن دست پرورده و شاگرد او بوده‌اند.

برای «نسل دوم» ایرانیان مقیم آمریکا منتشر می‌شود، یعنی ایرانیانی که در آمریکا به دنیا آمده‌اند و زبان اولشان انگلیسی است و زبان و فرهنگ پدری یا مادری خود را نمی‌شناسند. این شماره دارای چند بخش متمایز است مانند: ایران و فرهنگ ایرانی، تاریخ ایران، ادبیات و هنر، وضع ایرانیان مقیم آمریکا، معرفی شخصیت‌های ایرانی، موسیقی، نقد و معرفی کتاب و اطلاعات گوناگون.

به عقیدهٔ مدیر و ناشر این فصلنامه در حال حاضر بین ۳۰۰ تا ۴۰۰ هزار ایرانی در آمریکا زندگی می‌کنند که یک اقلیت قومی به حساب می‌آیند و برای انطباق خود با جامعهٔ آمریکایی مشقت بسیار کشیده‌اند. در واقع «آمار و مشاهدات گویای این است که بسیاری از خانواده‌ها در مورد انتقال هویت ملی و مذهبی و نیز پرورش فرزندان متعادل، با مسائل جدی روبرو هستند».

این شمارهٔ پردیس که روی کاغذ اعلا چاپ شده است کلاً به زبان انگلیسی است، ولی قرار است از شمارهٔ دوم بخش فارسی مختصری هم داشته باشد. نشانی این فصلنامه این است:

Pardis,
P.O. Box 342
West Orange,
New Jersey 07052
U.S.A.

● تاجیکستان

گسترش همکاریها

همکاریهای فرهنگی میان ایران و تاجیکستان، علی‌رغم وضع ناگوار سیاسی در آن کشور، رو به گسترش دارد:

- نخستین نمایشگاه مطبوعات فارسی جمهوری اسلامی ایران در اوایل شهریور در شهر دوشنبه گشایش یافت. در این نمایشگاه ۴۴۰ عنوان نشریه (روزانه تا سالانه) عرضه شده بود.

- عباس ملکی معاون آموزش و پژوهش وزارت امور خارجه برای اهدای دویست هزار جلد کتاب سال اول دبستان به تاجیکستان رفت. - تاجیکستان از ایران خواسته است چند هیئت دانشگاهی به آن کشور بفرستد.

- فروشگاه کتابهای فارسی به وسیلهٔ انتشارات الهدی در اواخر تیرماه در شهر دوشنبه گشایش یافت.

- سفیر ایران در تاجیکستان اعلام کرد که به سه نفر از نویسندگان تاجیک که بهترین کتاب فارسی را بنویسند جوایز نقدی اهدا می‌شود و به مدت ۱۵ روز به عنوان مهمان دولت، به ایران سفر می‌کنند. جوایز مشابهی برای دانش‌آموزانی که بهترین مقاله‌ها را بنویسند در نظر گرفته شده است.

- در لایحه‌ای که در تاجیکستان تهیه و پیشنهاد شده است، پیش‌بینی شده است که زبان فارسی زبان رسمی تاجیکستان گردد.

- ایران و تاجیکستان موافقت کرده‌اند که مشترکاً یک نشریه به زبان فارسی منتشر کنند.

ع. روح‌بخشان

● سوریه

امضای موافقتنامهٔ فرهنگی و علمی

وزیران آموزش و پرورش ایران و سوریه یک موافقتنامهٔ فرهنگی - علمی امضا کردند که در آن بر تحقیقات مشترک علمی، تبادل استاد و دانشجو و دانش‌آموز و گروه‌های کارشناسی در زمینه‌های کتاب، باستان‌شناسی و ورزش تأکید شده است.

امضای این قرارداد موجب گسترش همکاریهای دو کشور در زمینهٔ آموزش و پرورش، تحقیقات، همکاری دانشگاهها و همکاری کمیته‌های ملی یونسکو در دو کشور و نیز تقویت و توسعهٔ آموزش زبان و ادبیات فارسی در سوریه و زبان و ادبیات عرب در ایران خواهد شد.

● آمریکا

انتشار یک فصلنامهٔ تازه

نخستین شمارهٔ فصلنامهٔ پردیس / Pardis که در آمریکا منتشر می‌شود اخیراً به دفتر نشر دانش رسیده است.

این فصلنامه که به همت دکتر عبدالعبود انصاری پا گرفته است

استاد محیط از نظر اخلاقی مردی درستکار، راست گفتار، با شهامت، خلیق و مؤدب بود. چند سال پیش جمعی از ارادتمندانش به ابتکار آقای ایرج افشار مجموعه‌ای با عنوان محیط ادب برای بزرگداشت استاد گردآوری و منتشر کردند، انجمن آثار ملی در مهرماه ۱۳۵۷ ضمن مراسم ویژه‌ای جایزه خود را به او تقدیم کرد، و دانشگاه شهید بهشتی به او دکترای افتخاری داد، و چون درگذشت جمع انبوهی از معارف کشور و اهل ادب و قلم، از جمله معاون اول رئیس جمهوری و وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و اعضای فرهنگستان زبان و ادب فارسی در مراسم تشییع جنازه و تدفین او شرکت کردند. روانش شاد و یادش جاودان باد.

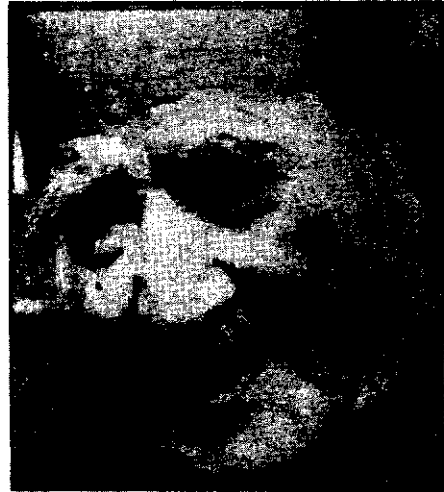
استاد محمود حسابی

دکتر محمود حسابی فیزیکدان فرهیخته و نامدار ایران روز دوازدهم شهریور در نود سالگی در ژنو درگذشت و جنازه آن مرحوم در تفرش به خاک سپرده شد.

محمود حسابی در سال ۱۲۸۱ ش در تهران متولد شد. پدر و مادرش اهل تفرش و از خانواده میرزا عیسی تفرشی (وزیر دارالخلافه طهران) بودند. در چهار سالگی همراه پدر بزرگ و خانواده خود به بغداد و از آنجا به دمشق و بیروت رفت و در هفت سالگی در مدرسه شبانه‌روزی فرانسویان به تحصیل پرداخت و تحصیلات متوسطه و عالی را نیز در همان شهر گذراند و از دانشکده مهندسی بیروت و دانشگاه آمریکایی بیروت لیسانس گرفت. آنگاه برای تکمیل تحصیلات به پاریس رفت و از دانشگاه سوربن دکترای فیزیک گرفت.

دکتر محمود حسابی در همان زمان که در بیروت و فرانسه بود در مقام مهندس راه و ساختمان و مهندس برق در تهیه و اجرای چند طرح عمرانی مشارکت داشت و چون در ۱۳۰۶ به ایران بازگشت به عنوان مهندس راه در وزارت فواید عامه (راه و ترابری بعد) به کار پرداخت. دکتر حسابی هم‌زمان با فعالیت اداری به کارهای علمی و تحقیقی هم سرگرم بود و در این زمینه اقدامات و خدمات بسیار کرد که از آن جمله است تأسیس مدرسه مهندسی در ۱۳۰۷، ترسیم اولین نقشه ساختمانی راه ساحلی بوشهر تا بندر لنگه، مشارکت در تأسیس دارالمعلمین (دانشسرای عالی)، ایجاد اولین ایستگاه هواشناسی، نصب و راه‌اندازی اولین دستگاه رادیولوژی، مشارکت در تأسیس دانشکده فنی و دانشکده علوم، پایه‌گذاری مدارس عشائیزی، تأسیس اولین رصدخانه تعقیب ماهواره‌ها در شیراز، شرکت در پایه‌گذاری مرکز مخابرات اسدآباد همدان، پایه‌گذاری مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران، پایه‌گذاری مرکز تحقیقات و راکتور اتمی دانشگاه تهران.

دکتر حسابی در زمینه تدریس و تألیف هم بسیار فعال بود. او سالها در دانشگاه تهران تدریس کرد و چندین کتاب درسی مهم در رشته فیزیک نوشت. وی برای زبان فارسی ارجح و اهمیت بسیار قابل بود و بخش عمده‌ای از اوقات خود را صرف یافتن کلمه‌های فارسی مناسب برای بیان مطالب علمی کرد. در سال ۱۳۵۰ کتابی به نام رساله درباره توانایی زبان و اخیراً کتابی دیگر با نام وندها و گهوازه‌های فارسی منتشر ساخت. دکتر محمود حسابی از شخصیت‌های برجسته علمی ایران بود و در عین حال در چندین کمیته و انجمن علمی بین‌المللی عضویت داشت.

استاد محمد محیط طباطبایی

استاد سید محمد محیط طباطبایی، که یکی از ارکان استوار و نامدار ادب فارسی به شمار می‌رفت، در روز بیست و هفتم مرداد ۱۳۷۱ در تهران درگذشت و بر حسب وصیتی که کرده بود در محوطه برج طغرل، در نزدیکی ابن بابویه شهر ری به خاک سپرده شد.

سید محمد طباطبایی در بیست و ششم خرداد ۱۲۸۱ ش (۹ ربیع الاول ۱۳۲۰ هـ.ق) در قریه «گزلا» از توابع زواره متولد شد. پدرش که مردی ادیب و دانشمند و محترم و متمکن بود فرزند خود را در شش سالگی به مکتب سپرد و وی مقدمات فارسی و عربی و ریاضیات و نجوم را آموخت. پس از آن به تشویق مادر خود به پزشکی روی آورد اما به علت بروز جنگ جهانی اول و آشفتگی اوضاع ادامه آن رشته متوقف شد. در سال ۱۳۰۲ ش برای ادامه تحصیل به تهران آمد و تقریباً برای همیشه در این شهر ماندگار شد، و از این تاریخ نام و تخلص «محیط» را برگزید. سید محمد محیط در دارالفنون تهران مدرسه حقوق را به پایان برد و در ۱۳۰۵ به استخدام وزارت معارف درآمد و به تدریس و مدیریت در تهران و چند شهر دیگر پرداخت. از ۱۳۲۸ تا ۱۳۳۴ سمت رایزنی فرهنگی ایران را در چند کشور (هند، عراق، سوریه، لبنان) عهده‌دار بود و در ۱۳۳۷ بازنشسته شد، و پس از آن سرپرستی برنامه «مرزهای دانش» را در رادیو بر عهده گرفت که تا ۱۳۵۷ ادامه یافت.

استاد محیط در طول حیات خود مدیریت چند نشریه را بر عهده داشت (مثل مجله آموزش و پرورش در ۱۳۱۷) و در چندین کمیسیون، سمینار و کنگره عضو بود، از جمله در «کمیسیون نامگذاری خیابانهای تهران» که از طرف وزارت فرهنگ نمایندگی داشت و توانست اسامی شاعران و حکما و معارف ایرانی را برای خیابانها به شهرداری تهران بقبولاند.

از محیط طباطبایی آثار مکتوب بسیار به صورت کتاب (دوازده جلد از جمله: تاریخ اعزام محصل به اروپا، زندگی محمد زکریای رازی، دوران نادر، تاریخ تحول نثر فارسی در قرن سیزدهم، تاریخ تحلیلی مطبوعات ایران، نقش سیدجمال‌الدین اسدآبادی در بیداری مشرق‌زمین...) و مقاله (متجاوز از دو هزار) به جا مانده است.